
Parlament Europejski

Początki Parlamentu Europejskiego

Początki Parlamentu Europejskiego sięgają Wspólnego Zgromadzenia Europejskiej Wspólnoty Węgla i Stali. Zgromadzenie to zostało powołane na mocy traktatu Paryskiego, który wszedł w życie w 1952 r. Pierwsze posiedzenie nowego zgromadzenia miało miejsce 19 marca 1958 r. w Strasburgu. Owe zgromadzenie nosiło nazwę *Europejskie Zgromadzenie Parlamentarne*. Zgromadzenie to 30 marca 1962 r. przybrało nazwę *Parlament Europejski*.

Ewolucja Parlamentu Europejskiego

Z upływem czasu instytucja ta ulegała fundamentalnym zmianom. Początkowo Zgromadzenie miało jedynie kompetencje doradcze. Jednak przez ostatnich 50 lat zakres tych kompetencji rozszerzały kolejne traktaty. Zmieniła się również liczba posłów, która, wraz z przystąpieniem kolejnych państw do Wspólnot Europejskich systematycznie rosła. Zmienił się również system ich wybierania. Od początku istnienia tej instytucji posłowie byli desygnowani przez parlamenty krajowe. Jednakże w 1974 r. system ten uległ zmianie. Od tamtej pory posłowie wybierani są w wyborach bezpośrednich.

Parlament Europejski

Jest to instytucja Unii Europejskiej będąca odpowiednikiem jednoizbowego parlamentu z oficjalną siedzibą w Strasburgu. Jednakże większość prac legislacyjnych ma miejsce w Brukseli. Obecnie zasiada w nim 705 posłów wybieranych w bezpośrednich wyborach przez obywateli Unii Europejskiej. Sprawują oni 5-letnią kadencję.

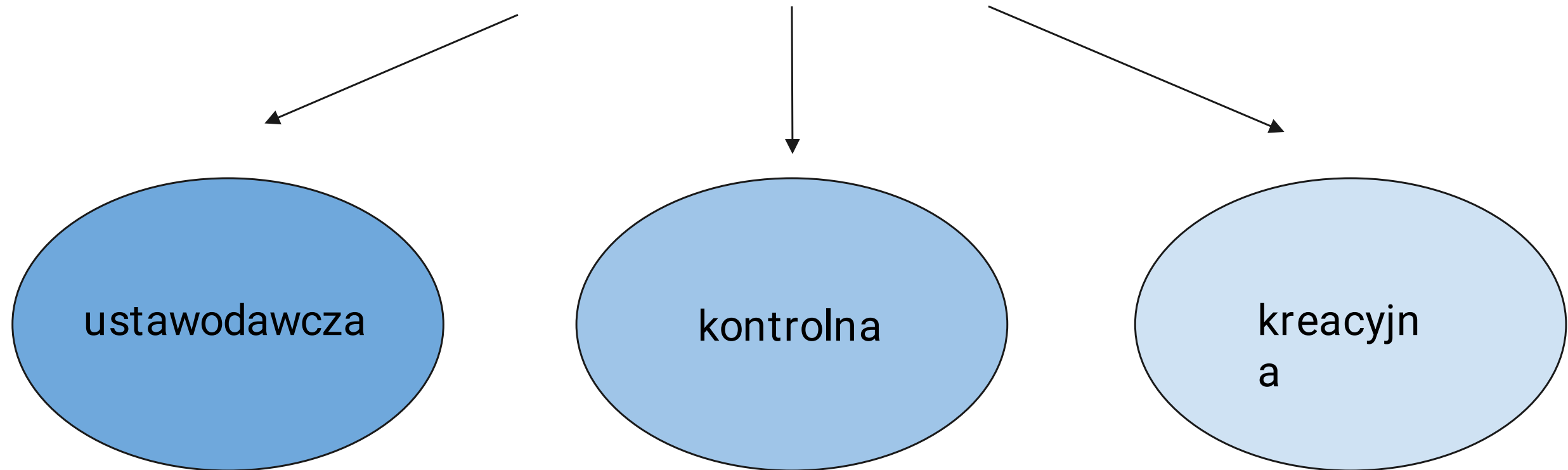
Ostatnie wybory do Parlamentu Europejskiego odbyły się w maju 2019 r. Wybory te odbywają się jednocześnie we wszystkich krajach członkowskich.

Obrady Parlamentu Europejskiego nadzoruje Przewodniczący. Obecnie tę funkcję pełni David-Maria Sassoli. Kadencja przewodniczącego trwa dwa i pół roku.

Funkcje PE

Organizacja Parlamentu Europejskiego

Przewodniczący

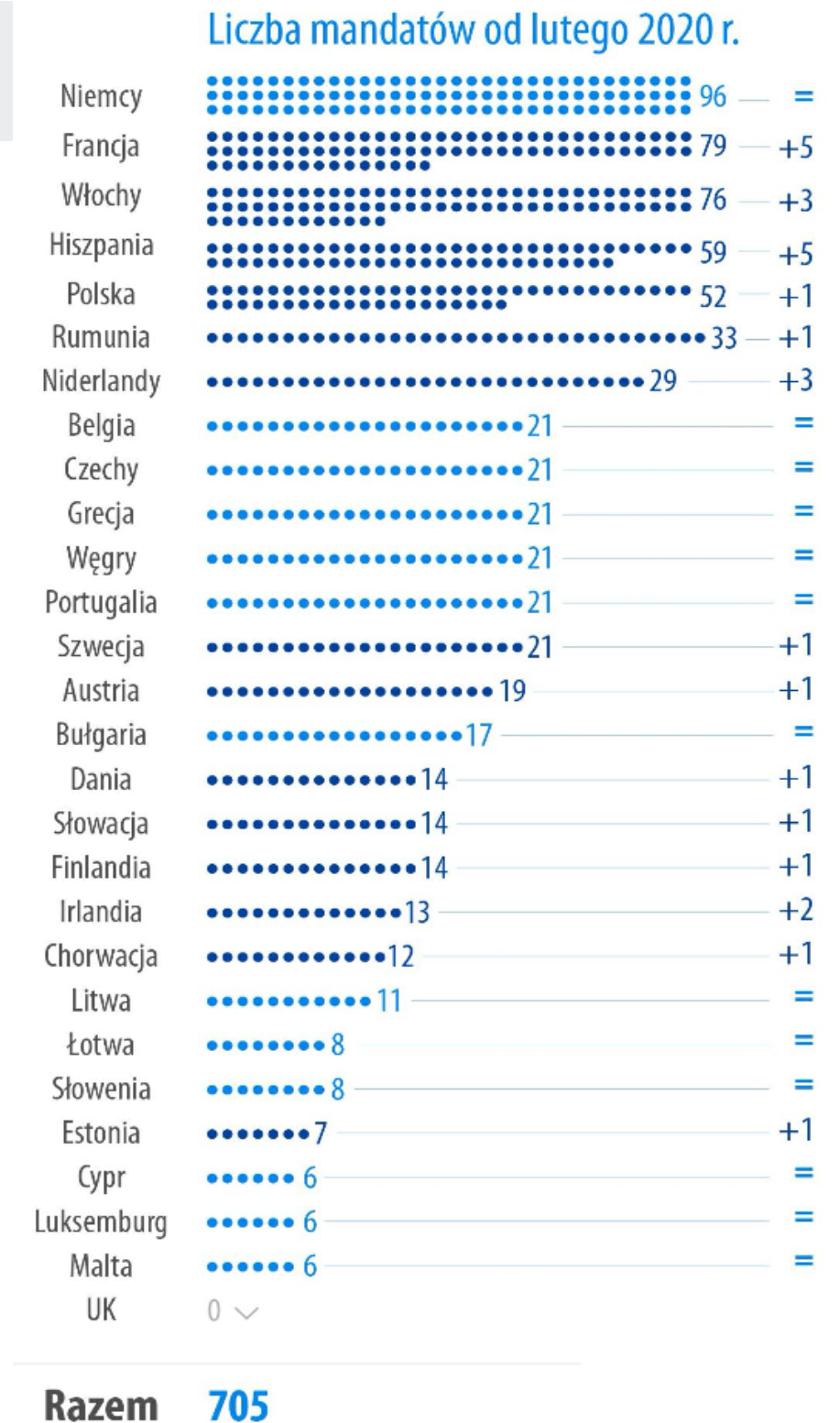
- Jest wybierany na okres dwóch i pół roku (czyli po łow ę kadencji Parlamentu)
- Reprezentuje Parlament Europejski wobec świata oraz w stosunkach Parlamentu z pozostałymi instytucjami UE.
- Nadzoruje funkcjonowanie Parlamentu i jego organ ów , przewodniczy posiedzeniom plenarnym oraz czuwa nad przestrzeganiem Regulaminu PE.
- Podczas otwarcia ka żdego posiedzenia Rady Europejskiej przewodnicz ący Parlamentu przedstawia stanowisko i kwestie zajmuj ące uwag ę Parlamentu zwi ązane z punktami porz ądku obrad i innymi tematami.
- Po przyj ęciu bud żetu Unii przez Parlament przewodnicz ący podpisuje bud żet , umo żliwiaj ąc jego wykonanie . Przewodnicz ący PE i przewodnicz ący Rady podpisuj ą wszystkie akty legislacyjne przyj ęte w ramach zwyk łej procedury ustawodawczej.

*obecny przewodniczący
parlamentu*

Posłowie do PE

- W skład Parlamentu Europejskiego wchodzi 705 posłów, wybranych w 27 państwach członkowskich Unii Europejskiej.
- Od 1979 r. posłowie do PE są wybierani w powszechnych wyborach bezpośrednich na okres pięciu lat.
- Warunki pracy posłów określa Statut z 2009 r.
- Większość posłów w parlamencie należy do grup politycznych- to znaczy że zrzeszają się nie na podstawie narodowości a podobnych poglądów politycznych. Posłowie, którzy nie należą do żadnej grupy politycznej to posłowie niezrzeszeni.

Grupy polityczne

- Obecnie w Parlamencie istnieje 7 grup politycznych:
  - ❖ Grupa Europejskiej Partii Ludowej (Chrześcijańscy Demokraci)
  - ❖ Grupa Postępowego Sojuszu Socjalistów i Demokratów w Parlamencie Europejskim
  - ❖ Renew Europe Group
  - ❖ Grupa Zielonych / Wolne Przymierze Europejskie
  - ❖ Grupa Tożsamość i Demokracja
  - ❖ Europejscy Konserwatyści i Reformatorzy
  - ❖ Grupa Lewicy w Parlamencie Europejskim - GUE/NGL
- Aby utworzyć grupę polityczną, potrzeba 23 posłów reprezentujących co najmniej jedną czwartą państw członkowskich.
- Poseł może należeć tylko do jednej grupy politycznej.
- Każda z grup zajmuje się własną organizacją wewnętrzną przez powołanie przewodniczącego, prezydium i sekretariatu.
- Posłowie w sali posiedzeń plenarnych są usadzeni według ich przynależności politycznej.
- Posłowie w obrębie swojej grupy analizują sprawozdania, nanoszą poprawki i przyjmują wspólne stanowisko.
- Żaden członek grupy nie może być zmuszony do głosowania w określony sposób.

Komisje Parlamentarne

- Aby przygotować prace Parlamentu Europejskiego podczas posiedzeń plenarnych posłowie są przydzielani do stałych komisji, z których każda specjalizuje się w odrębnej dziedzinie.
- Każda z 20 komisji składa się z 25 - 81 posłów i każda posiada przewodniczącego, prezydium i sekretariat.
- Komisje parlamentarne odbywają posiedzenia raz lub dwa razy w miesiącu, w Brukseli, a ich obrady są jawne.
- W komisjach parlamentarnych, posłowie opracowują projekty legislacyjne i sprawozdania, wprowadzają poprawki i głosują nad nimi. Analizują propozycje Komisji i Rady oraz, w razie potrzeby, sporządzają sprawozdania, które są przedstawiane na posiedzeniach plenarnych.
- Parlament Europejski może również tworzyć podkomisje i specjalne komisje tymczasowe, które zajmują się konkretnymi problemami, lub komisje śledcze w ramach swoich kompetencji kontrolnych.

Delegacje Parlamentu Europejskiego

- Są to oficjalne grupy posłów, których celem jest utrzymanie kontaktów z parlamentami państw nienależących do UE, innymi regionami świata lub organizacjami.
- W ten sposób delegacje stanowią główne ogniwo łączące Parlament z innymi organami ustawodawczymi w Unii i poza nią.
- Poprzez dyplomację parlamentarną i regularne dyskusje delegacje wzmacniają stanowisko PE i promują UE.

Czworo polskich europosłów zostało przewodniczącymi delegacji Parlamentu Europejskiego: Magdalena Adamowicz stanęła na czele delegacji ds. relacji z Republiką Południowej Afryki; Robert Biedroń ds. relacji z Białorusią; Witold Waszczykowski z Ukrainą, a Ryszard Czarnecki – z Rosją.

Organy polityczne PE

Konferencja Przewodniczących

- Składa się z Przewodniczącego Parlamentu oraz przewodniczących grup politycznych. Zasiada w niej również jeden przedstawiciel posłów niezrzeszonych, bez prawa głosu.
- Organizuje pracę PE i planuje prace legislacyjne,
- Określa kompetencje komisji i delegacji oraz ich skład,
- Odpowiada za kontakty z innymi instytucjami Unii Europejskiej, parlamentami narodowymi i krajami trzecimi.
- Sporządza kalendarz prac Parlamentu i porządek dzienny sesji miesięcznych oraz dokonuje przydziału miejsc posłów na sali posiedzeń

Prezydium

- Jest odpowiedzialne za opracowanie wstępnego projektu preliminarza budżetowego Parlamentu Europejskiego,
- Reguluje wszystkie kwestie administracyjne, kadrowe i organizacyjne,
- W skład Prezydium Parlamentu wchodzi Przewodniczący Parlamentu Europejskiego, czternastu wiceprzewodniczących i pięciu kwestorów
- Posiedzenia Prezydium odbywają się na ogół dwa razy w miesiącu.

Organy polityczne PE

Kolegium kwestorów

- Kwestorzy są wybierani w głosowaniu tajnym większością głosów w trzech turach,
- Kwestorzy są odpowiedzialni za prowadzenie spraw administracyjnych i finansowych bezpośrednio dotyczących posłów,
- Posiedzenia kwestorów odbywają się na ogół raz w miesiącu.

Konferencja Przewodniczących Komisji

- Konferencja Przewodniczących Komisji składa się z przewodniczących wszystkich komisji stałych oraz tymczasowych. Konferencja wybiera swojego przewodniczącego.
- Zapewnia lepszą współpracę między różnymi komisjami parlamentarnymi.
- Prezydium i Konferencja Przewodniczących mogą przekazać niektóre zadania Konferencji Przewodniczących Komisji.
- Konferencja Przewodniczących Komisji zbiera się na ogół jeden raz w miesiącu, w Strasburgu, podczas sesji plenarnych.

Konferencja Przewodniczących Delegacji

- Członkowie Konferencji są przewodniczącymi 44 stałych delegacji Parlamentu oraz 3 komisji zajmujących się stosunkami międzynarodowymi. Zajmuje się kontrolą działania delegacji i koordynacji z innymi strukturami Parlamentu.
- Jej regularne posiedzenia stanowią platformę do dyskusji o kwestiach i wyzwaniach wspólnych dla wszystkich delegacji.

Działanie PE

Prace Parlamentu przebiegają w dwóch etapach:

- Komisje parlamentarne – przygotowanie aktów prawnych
Istnieje 20 komisji parlamentarnych oraz trzy podkomisje, które specjalizują się w konkretnych obszarach działalności UE. Komisje analizują wnioski ustawodawcze; posłowie i grupy polityczne mogą wprowadzać do nich poprawki lub zdecydować o odrzuceniu danego projektu ustawodawczego. Kwestie te są również omawiane w ramach grup politycznych.
- Sesje plenarne – uchwalanie prawa
Podczas sesji plenarnych wszyscy posłowie zbierają się w sali obrad i głosują w sprawie proponowanych przepisów i poprawek.

Sesje plenarne - porządek pracy

- Parlament zbiera się co miesiąc (za wyjątkiem sierpnia) na posiedzeniu plenarnym w Strasburgu podczas czterodniowej sesji miesięcznej. Sesja miesięczna dzieli się na posiedzenia dzienne.
- Podczas posiedzenia plenarnego Parlament może wypowiadać się na dowolny temat, który uzna za ważny.
- **Roczny kalendarz prac** Parlamentu Europejskiego jest przyjmowany co roku przez zgromadzenie plenarne na wniosek Konferencji Przewodniczących Grup Politycznych. Kalendarz określa również tygodnie posiedzeń komisji parlamentarnych oraz grup politycznych.
- **Protokół** każdego posiedzenia to dokument, który streszcza przebieg danego posiedzenia i jego prace. Wyniki głosowań są również załączane do protokołu.

Sesje plenarne

Debaty

- Uczestniczy w nich: Komisja, przedstawiciele grup politycznych oraz posłowie.
- Posłowie przemawiają najczęściej w języku ojczystym, a ich wystąpienia są tłumaczone przez tłumaczy ustnych na inne języki urzędowe Unii.
- Czas przeznaczony na wystąpienie w sali posiedzeń plenarnych jest przyznawany w oparciu o następujące kryteria : pierwsza pula podzielona jest po równo między grupy polityczne, a druga proporcjonalnie do łącznej liczby ich członków.

Głosowanie

- Głosowanie odbywa się z reguły koło południa.
- Podczas głosowania posłowie są uprawnieni do zmiany przedłożonego im tekstu poprzez naniesienie poprawek. Posłowie głosują najpierw nad każdą poprawką z osobna, a następnie nad zmienionym tekstem jako całością.
- Posłowie głosują najczęściej przez podniesienie ręki, a przewodniczący posiedzenia ogłasza wynik głosowania.
- Podczas posiedzenia plenarnego PE stanowi najczęściej bezwzględną większość oddanych głosów. Kworum wynosi jedną trzecią posłów. Jeżeli przewodniczący, na wniosek co najmniej 38 posłów, stwierdzi, że nie osiągnięto kworum, głosowanie zostaje przeniesione na następne posiedzenie.

Wybory do PE

Parlament jest jedyną instytucją europejską europejską której członkowie są wybierani przez obywateli. Wybory odbywają się co pięć lat, a ilość posłów z danego kraju jest proporcjonalna do populacji tego kraju (minimum 6, maksymalnie 96). Procedury wyborów do Parlamentu Europejskiego są regulowane zarówno prawodawstwem europejskim i szczegółowymi przepisami krajowymi, różnymi w poszczególnych państwach.

Wspólne przepisy

1. Zasada bezpośredniości
2. Czynne i bierne prawo wyborcze przysługujące osobom niebędącym obywatelami danego państwa
3. System wyborczy
4. Niepołączalność stanowisk

Zasady krajowe

- A. System i progi wyborcze
- B. Granice okręgów wyborczych
- C. Prawo do głosowania (wiek uprawniający do głosowania)
- D. Prawo do kandydowania w wyborach
- E. Zgłoszenia kandydatów
- F. Termin wyborów

Wybory w Polsce

Główne zasady:

- wolność wyboru
- powszechność
- bezpośredniość
- tajność głosowania

Prawo wyborcze

Prawa wyborcze przysługują wszystkim obywatelom polskim, oraz obywatelom innych państw członkowskich stale zamieszkujących w Polsce. Prawo to przysługuje osobom, które ukończyły 18. rok życia oraz nie zostały ubezwłasnowolnione, nie były karane za przestępstwo popełnione umyślnie i od co najmniej 5 lat stale zamieszkują w Polsce lub na terytorium państw UE.

Zgłaszanie kandydatów i kampania wyborcza

Prawo zgłaszania kandydatów przysługuje wyborcom oraz partiom politycznym. Czynności wyborcze oraz kampania prowadzone są przez komitety wyborcze. Utworzenie komitetu wymaga zebrania 1000 podpisów. Komitet może zgłosić od 5 do 10 kandydatów. Kandydować wolno wyłącznie w jednym okręgu i tylko z jednej listy. Rejestracja listy wymaga 10 000 podpisów poparcia. Kampania rozpoczyna się wraz z ogłoszeniem postanowienia o zarządzeniu wyborów i kończy 24 godziny przed dniem ich rozpoczęcia.

Podział mandatów

Ustalaniem wyników wyborów zajmuje się Państwowa Komisja Wyborcza. W podziale mandatów uczestniczą komitety wyborcze, które w skali kraju uzyskały minimum 5% ważnych głosów. Liczba mandatów przysługująca poszczególnym komitetom w skali kraju ustalana jest proporcjonalnie. Następnie mandaty przypadające danemu komitetowi są dzielone pomiędzy jego listy okręgowe. Państwowa Komisja Wyborcza sporządza protokół oraz ogłasza wyniki wyborów w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej Polskiej. Wszelkie protesty wyborcze rozpatrywane są przez Sąd Najwyższy.

Okręgi wyborcze

Kraj jest podzielony na trzynaście wielomandatowych okręgów wyborczych.

Zadania PE

Podstawowymi zadaniami Parlamentu Europejskiego jest **prawodawstwo Unii oraz uchwalenie budżetu**. PE ma nadzorcze funkcje nad innymi instytucjami UE – podstawowym tematem kontroli jest to czy instytucje te funkcjonują w sposób demokratyczny.

Parlament Europejski współpracuje z Radą Unii Europejskiej w kwestii części treści aktów prawnych UE – współpraca ta nazywana jest zwykłą procedurą ustawodawczą. Tematy aktów objętych tą procedurą to m.in. rolnictwo, **imigracja**, fundusze UE, a także np. **ochrona środowiska**, czy polityka energetyczna.

Do innych kompetencji Parlamentu należą również: udzielanie zgody na przyjęcie nowych krajów członkowskich, wywieranie wpływu na pozostałe instytucje europejskie .

Bardzo ważnym zadaniem Parlamentu jest obrona interesów obywateli.

Uprawnienia kontrolne nad innymi instytucjami UE

Rada Europejska:

Przewodniczący PE ma prawo zabrać głos na początku każdego szczytu Rady Europejskiej, przedstawiając stanowisko Parlamentu w kwestiach, które mają być omawiane. Po zakończeniu każdego szczytu przewodniczący Rady Europejskiej przedstawia Parlamentowi sprawozdanie dotyczące wyników tego szczytu.

Rada UE

Posłowie do PE mogą kierować do Rady pytania wymagające odpowiedzi na piśmie lub odpowiedzi ustnej oraz zwracać się do niej z wnioskiem o inicjowanie nowych strategii politycznych. Radzie do Spraw Zagranicznych stale przewodniczy wysoki przedstawiciel Unii do spraw zagranicznych i polityki bezpieczeństwa. Dwa razy w roku wysoki przedstawiciel przedstawia Parlamentowi Europejskiemu sprawozdanie na temat strategii politycznych oraz ich następstw finansowych.

Komisja Europejska

Parlament może zatwierdzić bądź odrzucić skład Komisji Europejskiej. Kandydat na przewodniczącego Komisji jest wybierany przez PE. Parlament może złożyć wniosek w sprawie wotum nieufności wobec Komisji i ją odwołać. Komisja regularnie daje PE sprawozdania, w tym roczne sprawozdanie z działań podejmowanych przez UE oraz z realizacji budżetu. Parlament regularnie zwraca się do Komisji z wnioskami o inicjowanie nowych strategii politycznych, a Komisja ma obowiązek udzielania odpowiedzi na kierowane przez posłów pytania.

Uprawnienia kontrolne nad innymi instytucjami UE

Trybunał sprawiedliwości

Parlament może zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o podjęcie przez Trybunał działań wobec Komisji lub Rady w przypadku, gdy instytucje te działają w sposób sprzeczny z duchem unijnego prawodawstwa.

Parlament wraz z Radą mogą zwrócić się do Trybunału Sprawiedliwości z wnioskiem o powołanie wyspecjalizowanych sądów.

Europejski Bank Centralny

Bez zgody Parlamentu Rada Europejska nie może mianować prezesa, wiceprezesa i Zarządu EBC.

Prezes EBC przedstawia roczne sprawozdanie z prac Banku podczas sesji plenarnej i prowadzi z Komisją Gospodarczą i Monetarną regularny dialog dotyczący polityki monetarnej.

Europejski Rzecznik Praw Obywatelskich

Parlament wybiera Europejskiego Rzecznika Praw Obywatelskich. Rzecznik Praw Obywatelskich co roku prezentuje w Parlamencie Europejskim roczne sprawozdanie ze swoich prac.

Petycje, komisje śledcze

Każdy obywatel UE, rezydent, przedsiębiorstwo czy organizacja może przestać do Parlamentu Europejskiego petycję na temat łamania unijnego prawa. Parlament może również powołać komisję śledczą do zbadania przypadków łamania prawa UE przez kraje członkowskie.

Ciekawostki o PE

- ❖ Obywatel Unii może głosować nawet w państwie, którego obywatelstwa nie posiada
- ❖ Wszyscy eurodeputowani dostają takie samo wynagrodzenie
- ❖ Systematycznie spada liczba osób biorących udział w wyborach
- ❖ Deputowanych początkowo wybierały parlamenty krajowe
- ❖ Nazwy Parlament Europejski używa się od 1962 roku
- ❖ Na mocy Traktatu lizbońskiego liczba posłów do Parlamentu Europejskiego ma wynosić 750+1, łącznie z przewodniczącym bez prawa głosu
- ❖ Parlament wybiera spośród swych członków przewodniczącego na 2,5-letnią kadencję

Źródło: AFP / Gerard Cerles

Źródła

<https://www.europarl.europa.eu/portal/pl>

<https://europedirect.um.warszawa.pl/aktualnosci/sesja-plenarna-pe-jak-dzia%C5%82>